

NOTES D'ART

Les maîtres d'autrefois, de Eugeni Fromentin

Bruseles, 6 juliol, 1875.

He vingut a veure Rubens i Rembrandt a casa seva, així com també l'escola holandesa dintre'l seu marc, sempre'l mateix, de vida agrícola, marítima, de dunes, de grans pastures, d'immenses nuvolades, de minços horitzons. Estem davant dos arts distints, complets, del tot independents l'un de l'altre, molt brillants, que necessitarien ésser estudiats a la vegada, per un historiador, per un pensador i per un pintor. Aquests tres homes caldria fondre'ls en un sol per a fer bona feina; jo no tinc res de comú amb els dos primers; en quant al pintor, hom ho deuria ésser, per mica de sentit que's tingui de les distàncies, en quant s'acosta al mes ignorat dels mestres d'aquest país privilegiat.

Vaig a recorre museus; la meua intenció no és de fer-ne una crítica. M'aturaré devant certs homes; no vos contaré la seva vida ni faré catalog de les seves obres ni tan sols d'aquelles que'ls seus compatriotes han conservat. Els hi definiré net i clar com jo'ls entenc, fins ont puga arribar, alguns indrets característics del seu geni o del seu talent. Jamai m'embarcaré en qüestions massa importants; evitaré l'ésser confós, i els reconeixedes. L'art de pintar no és altra cosa que l'art d'expressar lo invisible per lo visible; petits o grans els seus camins son sembrats de problemes, que es permés de preocupar-se'n com si fossin verdaderes veritats, empró també és bo deixar-los dins la nit com un misteri. Jo sols vos diré devant alguns dels quadres, els sentiments imprevistos, els goigs, les sorpreses, sens deixar d'anotar els moments de despit que'm causaran. Amb aixó, jo no faré més que traduir, amb tota sinceritat les sensacions sens transcendència d'un pur *dilettanti*.

Vos adverteixo: no hi haurà ni mètode de cap mena, ni continuïtat en aquests estudis. Hi trobareu molts buits, preferencies i omissions; aixó no vol dir emperó que aqueta manca d'equilibri siga un perjudici a l'importància o valor de les obres de les quals no vos parli. Segurament algunes vegades me recordaré del Louvre i no tindrè cap inconvenient en portar-vos-hi a fi de que tingueu els exemples més aprop i les comprovacions mes fàcils. És possible que algunes de les meves opinions xoquin amb les que tingueu rebudes; jo no busco res, mes tampoc defugiré la revisió de idees que neixin d'aquests desacords. Vos prego que no volgheu veure-hi